

JOHANNES HAHN:AB ÜYELİĞİ İÇİN TÜRKİYE DEĞİŞMELİ

29.04.2016

28.04.2016

AB Haber

ABnin Genişleme Müzakerelerinden Sorumlu Komiseri Johannes Hahn, önceki gün Harranda yaptığı temaslarda bir grup gazeteciye konuştu. Türkiyede basın özgürlüğü ve gazetecilere yönelik muameleleri değerlendirirken Türkiye, AB üyesi olmak istiyorsa, kendini geliştirirken kesinlikle birtakım tutum değişikliklerine gitmesini bekleriz dedi.

HAZİRAN ayında vize serbestisinin sağlanması beklentisi sürerken Avrupa Birliği, Türkiye ile ilişkilerde esas olanın üyelik müzakereleri olduğunun altını çizdi ve iki sürecin birbirine karıştırılmaması gerektiği mesajını verdi. Başbakan Ahmet Davutoğlu, vize muafiyetinin hedeflendiği tarihte hayata geçirilmemesi durumunda geri kabul anlaşmasının devreye girmeyeceği açıklamasına, ABnin Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden Sorumlu Komiseri Johannes Hahndan yanıt verdi. Hahn Bu, sadece ortak değil aynı zamanda dost olmak isteyen insanların aralarında kullanacağı türden bir dil değil dedi.

ÖNEMLİ OLAN MÜZAKERELER

Hahn, önceki gün Harranda AFAD tarafından yönetilen ve Suriyeli mültecilerin barındırıldığı bir kampı ziyareti sırasında bir grup gazeteciye açıklamalarda bulundu. Hahn, özetle şunları söyledi:

□ [ABnin mülteci krizi uğruna Türkiyede hukukun üstünlüğü ilkesini göz ardı ettiğine dair algı konusunda] Pek çoğumuzun, şimdiki durumun tatminkâr olmadığı konusunda hep açık davrandığımızı düşünüyorum. Bir kez daha söylemek istiyorum; Türkiye için asıl turnusol kâğıdı, katılım müzakereleri olacaktır. Bu kilit önemlidir ve Türkiyenin gerçek niyetinin ne olduğunu göreceğiz. Gerçek amaç üye olmak mı, o zaman hukukun üstünlüğü tabii ki önceliklerin en başındadır. Bu yüzden, başka aday ülkelerle olduğu gibi, katılım müzakerelerini canlandırmak adına, 23. [Yargı ve Temel Haklar] ve 24. Adalet, Özgürlük ve Güvenlik] fasılların müzakeresine bir an önce başlamak istediğimizi beyan ettik. Süreç, 23. ve 24. fasıllar kapandığı zaman tamamlanacaktır.

□ [Basın özgürlüğü hakkında]: Gazeteci, hâkim ya da akademisyen olsun, bizim hukukun üstünlüğü anlayışımızla uyuşmayan meseleler olduğu zaman, bunları gündeme getiriyoruz. Herkese şu çağrıda bulunabilirim, eğer gerçekten bizimle işbirliği yapmak için bir irade varsa ve bu gelecekte üyeliği hedeflemeksizin bir işbirliği ise bu başka bir durum. Ama eğer bu işbirliği nihayetinde üye olmak içinse, bu da başka bir durumdur. Türkiye de üye olmak isteyip istemediğine karar vermesi gereken o komşulardan biri. Bildiğim kadarıyla, üye olmak istiyor. Türkiye'nin kendini geliştirirken kesinlikle birtakım tutum değişikliklerine gitmesini bekleriz.

□ [Davutoğlunun Vize serbestisi olmazsa Geri Kabul Anlaşması askıya alınır ifadesi hakkında]: Herşeyden önce muhataplarıma, AB Bakanı Volkan Bozkır dahil olmak üzere, ifade ettiğim gibi; böylesi bir üslup, böylesi bir dil kesinlikle sadece ortak değil ama aynı zamanda dost olmak isteyen insanların, bir kulübe üye olmak isteyen insanların, aralarında kullanacağı türden bir dil değil.

ABden Türkiye'ye: Farklı Demokrasi Yok

Avrupa Birliği'nin (AB) Genişlemeden Sorumlu Yetkilisi Johannes Hahn, Türkiye'nin üyelik sürecindeki müzakerelerinde hukukun üstünlüğü gibi ilkeleri dikkate alacaklarını açıkladı ve Bir tür hukukun üstünlüğü vardır. Bir tür demokrasi vardır. Avrupa ve Türk demokrasisi diye farklı demokrasilerimiz yok. Demokrasiye bağlıysanız, o zaman mükemmel. Ancak bu sadece bağlılıkla ilgili değil, aynı zamanda bunu nasıl yaşadığınızla ilgili. Bu yüzden, (AB ile Türkiye arasındaki) müzakereler zaman alıyor dedi.

AB Direktörü Hahn, Türkiyede Suriyelilere yönelik projeleri yerinde görmek üzere geldiği Şanlıurfa'da, aralarında Amerikanın Sesinin de bulunduğu bir grup gazeteci tarafından yöneltilen sorulara dikkat çekici yanıtlar verdi.

Türkiyede anayasada laiklik ilkesinden vazgeçme yönünde tartışma açılması ve bunun ABye üyelik süreciyle bağdaşp bağdaşmadığıyla ilgili soru üzerine Hahn, Türk halkının kararı vurgusu yaptı, ancak Avrupanın Venedik Komisyonu ilkeleriyle karar verdiğini de hatırlattı. Hahn, Anayasayla ilgili karar Türk Parlamentosunun vereceği bir karardır ve Türk parlamentosu da Türk halkı tarafından seçilir. Dolayısıyla, Türk parlamentosunun vereceği bir karar hakkında bir yorum yapamam ve bunun katılım sürecinde ne anlama geleceği hakkında da yorum yapamam. Bu konuda biz genellikle Avrupa Konseyinin bir kurumu olan Venedik Komisyonu ile işbirliği yapıyoruz. Anayasaları incelemekte çok deneyimli ve yorumları bizim için çok güçlü bir kaynak diye konuştu.

Hahn, demokrasilerde laiklik ilkesinin şart olup olmadığı yönündeki soruya karşılık ise, Avrupada genellikle, haklı nedenlerle devlet ve kilise ayrılığı var bizde. Her toplumun kendi yapısıyla ilgili kararı vermek durumunda olduğuna inanıyorum. Fakat Avrupa Birliği'nin içinde bizim belli bir çerçevemiz var ve bu yüzden de bunun ne anlama geldiğini göreceğiz. Meclis Başkanı çok önemli bir insan fakat dürüst olmak gerekirse, bireysel açıklamalar hakkında yorum yapmamalıyım çünkü aksi halde kayboluyoruz değerlendirmesini paylaştı.

Gazetecilere baskı endişe kaynağı

Türkiyede basın özgürlüğü ihlalleri ve son olarak yabancı gazetecilere-medya kuruluşlarına yönelik yasaklama kararlarıyla ilgili soru üzerine Hahn, AB ile Türkiye müzakere masasında bunun gündeme geleceğini şöyle anlattı:

Bu tabii ki büyük bir endişe kaynağı çünkü hukukun üstünlüğü ile kesinlikle uyumlu değil. Bu yüzden de katılım sürecinin büyük bir ivme olduğuna inanıyorum. Zira eğer 23ncü ve 24ncü fasılları müzakere ettiğimizde mesela ifade özgürlüğü hakkında Türk meslektaşlarımızla bunu tartışabileceğiz. Aynı şey, yargının bağımsızlığı ve diğer meseleler için de geçerli. Bu sadece Türkiyeyle ilişkin değil, Balkanlardaki ülkelerle de aynı durum söz konusu. Müzakereler, Şu yasayı yaptım, bu yasayı yaptım diyerek, birtakım kutucuklara tık atmaktan ibaret değil fakat mevzuatın uygulanmasındaki performansla ilgili. Mesela ifade özgürlüğü uygulanması ile ilgili; muhtemelen her yerde aynı şekilde tanımlanmış ve bu, mevzuat ile belirlenmiştir. Fakat nasıl uygulandığı, saygı duyulup duyulmadığı? Evet mi hayır mı? Şöyle diyelim, kesinlikle bu konuda tartışmamız gerekenler var.

AB yeterince Türkiye'ye mesaj vermiyor mu?

Johannes Hahn, Türkiye kamuoyunda ABnin kriterleri bakımından hukukun üstünlüğü, insan hakları ihlalleri konularında sığınmacılar nedeniyle Avrupadan hükümete mesajlar verilmediği yönündeki soruyu da değerlendirdi. APnin 2015 Türkiye İlerleme Raporunu anımsatan Hahn, Bence Türkiye'deki durumla ilgili değerlendirmemiz gün gibi ortada diyerek müzakere sürecindeki gündeme alınacak konuları da hatırlattı. Hahn, sözlerini özetle şöyle sürdürdü:

Bize güvenebilirsiniz çünkü hukukun üstünlüğü ilkesi ve demokrasi biriciktir, farklı çeşitleri yoktur. Bir tür hukukun üstünlüğü vardır. Bir tür demokrasi vardır. Avrupa ve Türk demokrasisi diye farklı demokrasilerimiz yok. Demokrasiye bağlıysanız, o zaman mükemmel, fakat bu sadece bağlılıkla ilgili değil, aynı zamanda bunu nasıl yaşadığınızla ilgili. Bu yüzden, müzakereler zaman alıyor ve bunu büyük tarafların anlaması ve kabul etmesi lazım. Sırbistanda, Arnavutlukta ve Karadağda geçerli olan da bu ve aynı şey Türk muhataplarımız için de geçerli. Şimdiki durumun tatminkar olmadığı konusunda hep açık davrandığımızı düşünüyorum. Bir kez daha söylemek istiyorum; Türkiye için asıl turnusol kağıdı, katılım müzakereleri olacaktır. Bu kilit önemlidir ve Türkiye'nin gerçek niyetinin ne olduğunu göreceğiz. Gerçek amaç üye olmak mı, o zaman hukukun üstünlüğü tabii ki önceliklerimizde en başındadır. Bu yüzden de 23ncü. ve 24ncü fasılların müzakeresine bir an önce başlamak istediğimizi beyan ediyoruz. Süreç, bu fasıllar kapandığı zaman tamamlanacaktır. Dolayısıyla, nihai değerlendirme, 23ncü ve 24ncü fasıllar kapandığında Avrupa Komisyonu tarafından yapılacaktır.

Erdoğan gittikçe otoriter bir lider mi oluyor?

Avrupa Parlamentosu Martin Schulz, son olarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan için gittikçe otoriterleşen bir lider portresi çizdiğini ifade etmişti. Bu yoruma ilişkin görüşleri sorulduğunda Hahn, sözlerine Avrupa Komisyonunun İstihdam, Büyüme, Yatırım ve Rekabette Sorumlu Başkan Yardımcısı Jyrki Katainenin Ankara ziyaretinde Hollandalı-Türk gazeteciye giriş yasağı getirilmesini muhataplarına aktardığını belirterek başladı. Ancak doğrudan Cumhurbaşkanı Erdoğan'a ilişkin ifadeler kullanmaktan kaçındığı gözlemlenen Hahn, Gazeteci, hakim ya da akademisyen olsun, bizim hukukun üstünlüğü anlayışımızla uyuşmayan meseleler olduğu zaman, bunları gündeme getiriyoruz. Herkese şu çağrıda bulunabilirim, eğer gerçekten bizimle işbirliği yapmak için bir irade varsa ve bu gelecekte üyeliği hedeflemeden bir işbirliği ise, bu başka bir durum. Ama eğer bu

işbirliği nihayetinde üye olmak içinse, bu da başka bir durumdur. Türkiye de üye olmak isteyip istemediğine karar vermesi gereken o komşularımızdan biri. Benim bildiğim kadarıyla, üye olmak istiyor. O zaman Türkiye'nin kendini geliştirirken kesinlikle birtakım tutum değişikliklerine gitmesini bekleriz dedi.

Türkiye tarafına üslup hatırlatması

Başbakan Ahmet Davutoğlu ve hükümetten diğer yetkililer, son aylarda sıkça Haziran 2016'dan itibaren AB'nin Türkiye'ye vize serbestliği uygulamaması halinde Geri Kabul Antlaşmasının tek taraflı askıya alınacağı yönünde açıklamalara imza attı.

Davutoğlu'nun açıklaması anımsatılınca Hahn, Şanlıurfadan önce İstanbul'da AB Bakanı Volkan Bozkır ile görüştüğünü vurgulayarak, Türkiye tarafına yönelik şu ifadeleri kullandı:

Her şeyden önce muhataplarıma, AB Bakanı Volkan Bozkır dahil olmak üzere, ifade ettiğim gibi; böylesi bir üslup, böylesi bir dil kesinlikle sadece ortak değil ama aynı zamanda dost olmak isteyen insanların, bir kulübe üye olmak isteyen insanların, aralarında kullanacağı türden bir dil değil. Bu anlamda, iletişim kurarken karşılıklı saygı bekliyoruz; bu birincisi.

İkincisi de; böylesi bir tehdidi üzerime alınmıyorum çünkü nezaketimi korumak için yorum yapmak istemiyorum. Zira bu, ortak bir ideale ulaşmak için çaba gösteren insanların ilerleyebilmesi için bir yol değil. Bir eylem planı üzerinde anlaşmamız var. Tabii ki mülteci krizi bu eylem planını tetikleyen bir öge idi. Fakat Eylem Planı, Avrupa'nın Türkiye için kilit önemde stratejik bir ortak olduğunu ve aynı şekilde Türkiye'nin de bizim için kilit önemde stratejik bir ortak olduğunu teyit etmekte. Eylem Planı, mesele ekonomik boyutla ilgili pek çok alanı kapsıyor. İş diyalogu, enerji diyalogu, siyasi diyalog ve Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve vize serbestisi de bir unsur.

Kürt Sorununa dair: Siyasi çözüm yegane çözüm

AB Yetkilisi Hahn, bazı kesimlerce Türkiye içerisindeki Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki çatışmalar nedeniyle Avrupaya yönelik Kürt göçü dalgası olabileceği yönündeki soruyu değerlendirdi. Hahn, Yeni bir (Kürt) göç dalgasından daha ziyade yeni bir çatışma halinden endişeliyim. Bütün görüşmelerimizde, muhataplarımızı siyasi bir çözüm aramaları için teşvik ediyoruz çünkü siyasi çözüm sürdürülebilir olan yegane çözümdür dedi.

Hahn, AB Bakanı Volkan Bozkır ile görüşmesinde bu konuda nasıl bir yanıt aldığı sorulunca ise, şunları dile getirdi:

(Türk tarafındaki) anlayış, siyasi bir çözüm olmadan önce bir tür askeri çözüm olması gerektiği yönünde. Bu konuda şüphelerim var. Belki bir Avrupalılar fazlasıyla mülayimiz ve hep barış ve benzeri şeylerin peşindeyiz. Etnik çatışmaların ancak siyasi bir şekilde çözülebileceği yönünde Avrupada örnekler var, Kuzey İrlandaya, Bask örneğine ya da bazı ülkelerdeki Arnavut azınlığın durumuna bakın. Nihayetinde hep siyasi bir çözüm oldu. Sürdürülebilir bir barışı ve uzlaşma sürecini sağlayan hiçbir silahlı çözüm yoktur. Bu yüzden de dünyanın bu tarafında işlerin farklı olduğunu düşünmüyorum, hepimiz insanız.

Suriyelilerin yarısı Türkiyede mi kalacak?

AB'nin Türkiye'ye Suriyeli sığınmacılar için vadettiği 3 milyar Euroluk kaynağa ilişkin takvimi de sorduğumuz Hahn, Türkiye'nin geleceği açısından çok kritik bir noktayı da dile getirdi. Suriyelilerin geri dönmek istemeyeceği gerçeğini vurgulayan Hahn, Yaza kadar 1 milyon Euro yardımı

tamamlamayı istiyoruz. Ben de gerçek ihtiyaçları tespit etmek için bölgeyi geziyorum. Vali ile toplantıda, Türkçe dil öğrenimine daha fazla yoğunlaşmak gerektiğini gördüm. Bana, dil bilgisi olmadığı için Ocak ayından bu yana Suriyelilere çalışma izni veren düzenlemelerin tam anlamıyla uygulanmadığı söylendi. Tahminlere göre mültecilerin yarısı kalıcı bir sorun olsa bile burada kalmak istiyor. Kimi üç, dört yıldır burada, ki artık bir şekilde buraya bağlandılar. Bu entegrasyonu desteklemek için uygun dil bilgisi gerekli dedi.

ABden Türkiyeye net mesaj: Üye olmak istiyorsanız...

ABnin Komşuluk ve Genişlemeden Sorumlu Komiseri Johannes Hahn, Başbakan Ahmet Davutoğlunun Vize anlaşması olmazsa Geri Kabul de olmaz sözlerini tehdit olarak tanımladı ve rahatsızlığını AB Bakanı Volkan Bozkıra da iletliğini söyledi: Bu dil ortak olmak isteyenlerin dili değil. Kibar kalmak için bu tehditleri üzerime almıyorum

ABnin Suriyelilere yönelik projeleri için bir grup gazeteciyle Şanlıurfaya giden Hahn, Kürt sorununun silahlı mücadeleyle sürdürülemeyeceğini vurgularken, üyelik müzakerelerinin Türkiyenin gerçek niyetini göstereceğini söyledi. İşte Hahnın açıklamaları:

Bu dil ortaklık dili değil: Bozkıra, muhataplarıma da söylediğim gibi; böylesi bir üslup, böylesi bir dil, kesinlikle sadece ortak değil ama aynı zamanda dost olmak isteyen insanların, bir kulübe üye olmak isteyen insanların, aralarında kullanacağı türden bir dil değil. İletişim kurarken karşılıklı saygı bekliyoruz; bu birincisi. İkincisi de; böylesi bir tehditi üzerime almıyorum çünkü nezaketimi korumak için yorum yapmak istemiyorum. Zira bu, ortak bir ideale ulaşmak için çaba gösteren insanların ilerleyebilmesi için bir yol değil.

Şartlarımızdan feragat etmeyiz: Bir eylem planı üzerinde anlaştık ve bu planın pek çok unsuru var. Katılım sürecini canlandırmak başka bir mesele ve vize serbestisi de bir unsur. Türkiye vize serbestisi sürecini hızlandırmak isterse, bundan mutlu oluruz. Fakat şartlarımızdan feragat edemeyiz çünkü Ukrayna, Gürcistan ve Kosova gibi başka ülkelerle de vize serbestisi hakkında müzakere ediyoruz ve burda uygulanan belirli yöntem ve kriterler var.

Müzakereler kutulara tık atmaktan ibaret değil: (Türk ve yabancı gazetecilere baskı) Bu tabii ki büyük bir endişe kaynağı çünkü bizim hukukun üstünlüğü standartlarımızla kesinlikle uyumlu değil. Bu yüzden katılım sürecinin büyük bir ivme kazandıracağına inanıyorum. Eğer 23. ve 24. Fasılları müzakere edersek, ifade özgürlüğü, yargı bağımsızlığını Türk meslektaşlarımızla tartışabiliriz. Müzakerelerden ziyade sürecin kendisinden konuşmayı tercih ederim çünkü bu, Şu yasayı yaptım, bu yasayı yaptım diyerek, birtakım kutucuklara tık atmaktan ibaret değil. Bunların uygulanmasındaki performansla ilgili. Nasıl uygulandığı, saygı duyulup duyulmadığı önemli. Evet mi hayır mı? Şöyle diyelim, kesinlikle bu konuda tartışmamız gerekenler var.

Hukukun üstünlüğü ve demokrasinin tanımı tektir: Bence Türkiyedeki durumla ilgili değerlendirmelerimiz gün gibi ortada. Fakat size sadece şu mesajı iletebilirim: Eğer gerçek bir baskı istiyorlarsa neden Türk vatandaşları müzakereler için bastırmıyorlar?. Hukukun üstünlüğü ilkesi ve demokrasi tektir, farklı çeşitleri yoktur. Avrupa ve Türk demokrasisi diye farklı demokrasilerimiz yok. Demokrasiye bağlıysanız, o zaman mükemmel, fakat bu sadece bağlılıkla ilgili değil, aynı zamanda bunu nasıl yaşadığınızla ilgili. Bu yüzden, müzakereler zaman alıyor. Bunu bütün tarafların anlaması ve kabul etmesi lazım. Sırbistanda, Arnavutlukta ve Karadağda geçerli olan da bu ve aynı şey Türk muhataplarımız için de geçerli.

Türkiyenin gerçek niyetini göreceğiz: Şimdiki durumun tatminkar olmadığı konusunda hep açık davrandığımızı düşünüyorum. Bir kez daha söylemek istiyorum; Türkiye için asıl turnusol kağıdı, katılım müzakereleri olacaktır. Bu kilit önemlidir ve Türkiyenin gerçek niyetinin ne olduğunu göreceğiz. Gerçek amaç üye olmaksızın o zaman hukukun üstünlüğü tabii ki önceliklerin en başındadır. Süreç, 23. Ve 24. Fasıllar kapandığı zaman tamamlanacaktır.

Üyelik hedefi başka, işbirliği başka *□ Gazeteci, hakim ya da akademisyen olsun, bizim hukukun üstünlüğü anlayışımızla uyuşmayan meseleler olduğu zaman, bunları gündeme getiriyoruz. Herkese şu çağrıda bulunabilirim, eğer gerçekten bizimle işbirliği yapmak için bir irade varsa ve bu gelecek üyeliği hedeflemeden bir işbirliği ise, bu başka bir durum. Ama eğer bu işbirliğinin sonunda hedef üye olmaksızın bu da başka bir durum. Bu bizim birtakım komşularımıza bağlı.. Türkiye de üye olmak isteyip istemediğine karar vermesi gereken o komşulardan biri. Benim bildiğim kadarıyla, üye olmak istiyor. O zaman Türkiyenin kendini geliştirirken kesinlikle birtakım tutum değişikliklerine gitmesini bekleriz.

Kürt sorununa silahlı çözüm yok: Yeni bir Kürt göç dalgasından daha ziyade yeni bir çatışma halinden endişeliyim. Bütün görüşmelerimizde, muhataplarımızı siyasi bir çözüm aramaları için teşvik ediyoruz çünkü siyasi çözüm sürdürülebilir yegane çözümdür. [Türk tarafındaki] anlayış, siyasi bir çözüm olmadan önce bir tür askeri çözüm olması gerektiği yönünde. Bu konuda şüphelerim var. Belki biz Avrupalılar fazla mülayimiz ve hep barış gibi şeylerin peşindeyiz. Fakat etnik çatışmaların ancak siyasi bir şekilde çözülebileceği yönünde Avrupada örnekler var; Kuzey İrlandaya, Bask örneğine ya da bazı ülkelerdeki Arnavut azınlığın durumuna bakın. Nihayetinde hep siyasi bir çözüm oldu. Sürdürülebilir bir barışı ve uzlaşma sürecini sağlayan hiçbir silahlı çözüm yoktur. Bu yüzden de dünyanın bu tarafında işlerin farklı olduğunu düşünmüyorum.

Laiklik Parlatmentonun vereceği bir karar: Anayasayla ilgili Türk Parlatmentosunun vereceği bir karar hakkında yorum yapamam. Biz bu konuda Venedik Komisyonu ile işbirliği yapıyoruz. Avrupada, haklı nedenlerle devlet ve kilise ayrılığı var. Her toplumun kendi yapısıyla ilgili kararı vermek durumunda. Fakat ABnin içinde bizim belli bir çerçevemiz var ve bu yüzden de bunun ne anlama geldiğini göreceğiz. Meclis Başkanı çok önemli bir insan fakat dürüst olmak gerekirse, bireysel açıklamalar hakkında yorum yapmamalıyım çünkü aksi halde kayboluyoruz.

Entegrasyon için Türkçe gerek: Yaza kadar 1 milyon dolar yardımı tamamlamayı istiyoruz. Ben de gerçek ihtiyaçları tespit etmek için bölgeyi geziyorum. Vali ile toplantıda, Türkçe dil öğrenimine daha fazla yoğunlaşmak gerektiğini gördüm. Bana, dil bilgisi olmadığı için Ocak ayından bu yana Suriyelilere çalışma izni veren düzenlemelerin tam anlamıyla uygulanmadığı söylendi. Tahminlere göre mültecilerin yarısı kalıcı bir sorun olsa bile burada kalmak istiyor. Kimi 3-4 yıldır burada, ki artık bir şekilde buraya bağlandılar. Bu entegrasyonu desteklemek için uygun dil bilgisi gerekli.

Ajanslar-Voa-Cumhuriyet

Kaynak/Source: